

SPRAWOZDANIA

Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Українська термінологія і сучасність* (Kijów, 22–24 kwietnia 2015 r.)

W dniach 22–24 kwietnia 2015 r. w Instytucie Języka Ukraińskiego Narodowej Akademii Nauk Ukrainy w Kijowie odbyła się jubileuszowa X Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Українська термінологія і сучасність* (*Terminologia ukraińska i współczesność*). Jej inicjatorem i organizatorem był Zakład Terminologii Naukowej Instytutu Języka Ukraińskiego NANU wspólnie z Zakładem Lingwistyki Strukturalno-Matematycznej tego Instytutu. W organizacji konferencji wzięły udział także Komisja Terminologiczna przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (przewodnicząca dr Wiktoria Iwaszczenko) i Komisja Bibliografii Lingwistycznej przy MKS (przewodnicząca dr Zofia E. Rudnik-Karwatowa). Konferencja stała się dużym wydarzeniem naukowym. Już imponująca liczba 72 wygłoszonych referatów dotyczących jednej dziedziny (w programie podano ponad 100 nazwisk referentów, w tym współautorów) stawia to wydarzenie w grupie najważniejszych po ostatnim Kongresie Sławistów w Mińsku w 2013 r. i pretendujących do miana „kongresu terminologicznego”. Rzadko się zdarza, żeby dyscyplina językoznawcza zgromadziła tak znakomite grono specjalistów. Trzeba też podkreślić, że konferencji towarzyszyła serdeczna i przyjacielska atmosfera. Oprócz naukowców z Ukrainy w konferencji uczestniczyli badacze z Białorusi, Chorwacji, Czech, Polski, Rosji, Serbii. W ramach konferencji odbyły się także posiedzenia robocze Komisji Terminologicznej i Komisji Bibliografii Lingwistycznej przy MKS.

Konferencję otworzył dyrektor Instytutu Języka Ukraińskiego NAN Ukrainy prof. Pawło Hrycenko, ciepło witając badaczy z wielu ośrodków krajowych i zagranicznych. Następnie głos zabrali: wiceprezydent NANU akademik Anton Naumowec, przewodniczący Komitetu Terminologii Naukowej NANU akademik Dmytro Hrodzynskij, przewodnicząca Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych prof. Ewa Wolnicz-Pawłowska, kierownik Centrum Sławistycznej Informacji Naukowej Instytutu Sławistyki PAN, przewodnicząca Komisji Bibliografii Lingwistycznej przy MKS dr Zofia Rudnik-Karwatowa, kierownik Zakładu Standardowego Języka Chorwackiego Instytutu Języka Chorwackiego i Lingwistyki w Zagrzebiu prof. Milica Mihaljević, kierownik Centrum Terminologicznego Instytutu Języka Rosyjskiego im. W.W. Winogradowa

RAN prof. Siergiej Szełow, doc. dr Kaciaryna Lubieckaja z Katedry Współczesnego Języka Białoruskiego Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego, dr hab. Vladan Jovanović z Instytutu Języka Serbskiego Serbskiej Akademii Nauk i Sztuk. Nagranie video z przyjacielskimi pozdrowieniami z Pragi przekazali uczestnikom konferencji profesor honorowy Uniwersytetu Dalhousie Rostislav Kocourek i dr Ivana Bozděchová z Instytutu Języka Czeskiego i Teorii Komunikacji Uniwersytetu Karola w Pradze.

Po części oficjalnej odbyło się posiedzenie plenarne, na którym wygłoszonych zostało 8 referatów. Ludmyła Symonenko (Kijów) w referacie *Десята ювілейна Міжнародна наукова конференція «Українська термінологія і сучасність»* przeprowadziła analizę dziewięciu poprzednich konferencji terminologicznych z tego cyklu, określiła najważniejsze problemy i ich rozwiązanie. Wiktoria Iwaszczenko (Kijów) wystąpiła z referatem *Періодизація історії становлення української термінології на тлі термінологічної діяльності в Україні: традиційні виміри*, w którym omówiła chronologicznie poglądy ukraińskich językoznawców na periodyzację historii kształtowania się ukraińskiej terminologii naukowej i zaprezentowała własną koncepcję tego zagadnienia. W wystąpieniu Ewy Wolnicz-Pawłowskiej i Mariusza Górnicza (Warszawa) *Standaryzacja terminologii w Polsce w końcu XX i na początku XXI wieku* przedstawione zostały podstawowe publikacje polskich autorów poświęcone normalizacji terminologii, a także działalność polskich organizacji w tym zakresie. Kaciaryna Lubieckaja (Mińsk) w wystąpieniu *Белорусская национальная термінологія: тенденції формування в XX–XXI вв.* rozpatrzyła podstawowe tendencje kształtowania się terminologii narodowej w języku białoruskim. Przedmiotem analizy Siergieja Szełowa (Moskwa) w referacie *Термин как основная единица термінології: разнообразие определений и единство понимания* było pojęcie ‘termin’. Autor dopuszcza możliwość uznania za terminy jednostek, które nie mają definicji, lecz są w pełni motywowane swoją budową złożoną z terminoelementów i budową składniową, oraz proponuje własną definicję terminu o charakterze kognitywnym. W referacie chorwackich badaczek Lany Hudeček i Milicy Michaljević (Zagrzeb) *Croatian Orthographic Manual and Standarization of Terminology* analizie został poddany wpływ przepisów ortograficznych języka chorwackiego na chorwacką terminologię. Z kolei Iryna Koczan (Lwów) w swoim wystąpieniu *Термінологічні питання на сторінках часопису «Рідна мова»* omówiła publikacje dotyczące terminologii w ukraińskim czasopiśmie (miesięczniku) wydawanym w Warszawie w latach 1933–1939 przez prof. Iwana Ohijenko. W referacie Konstantina Awerbucha (Moskwa) *Современное терминоведение: прописные истины и классические заблуждения* rozpatrywane były podstawy współczesnego terminoznawstwa jako złożonej dziedziny, składającej się z wielu powiązanych ze sobą elementów.

Obrady popołudniowe pierwszego dnia konferencji były poświęcone prezentacji prac leksykograficznych. Anatol Zahnitko (Kijów) przedstawił słownik swojego autorstwa *Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни*, z kolei zespół autor-

ki: Larysa Szewczenko, Dmytro Derhacz, Dmytro Syzonov (Kijów) zaprezentował efekt pracy zespołowej *Медіалінгвістика: словник термінів і понять*, Kateryna Seliwerstowa (Kijów) zaprezentowała wieloautorski *Словник архівної термінології: українсько-англійський, англійсько-український*, Mykoła Żeleznik i Ludmyła Riabec (Kijów) w referacie *Из словникової спадщини* przedstawili serię wydawniczą stanowiącą reedycję ukraińskich słowników terminologicznych z lat 1920–1930 (dziesięciolecie odrodzenia narodowo-kulturalnego na Ukrainie), Iryna Sikorska (Kijów) przedstawiła encyklopedię muzyki *Українська музична енциклопедія*, Ludmyła Symonenko z zespołem (Kijów) zaprezentowała dwa współautorskie słowniki: *Термінологічний українсько-російсько-англійський словник-довідник зі зварювання* i *Словник металургічних термінів (українсько-грузинсько-російсько-англійсько-німецько-французький)*, Bohdan Siuta (Kijów) swoje wystąpienie *Сучасна музичномовна комунікація: терміни і поняття* poświęcił problemom systematyzacji terminów i definicjom w paramuzykologii. Praktyczne rezultaty tej systematyzacji znalazły się we fragmencie słownika terminów paramuzykologicznych.

23 kwietnia uczestnicy konferencji kontynuowali pracę w 8 sekcjach: «Теорія термінознавства. Когнітивне термінознавство», «Термінологія лінгвістики та суміжних наук», «Термінологія фармакології, екології, хімії та біології», «Термінологія науково-технічна, промислового та сільськогосподарського виробництва», «Термінологія суспільних nauk», «Термінологія сучасного славістичного мовознавства в інформаційно-пошуковій системі iSybislaw», «Теорія термінографії i практика укладання галузевих słowników», «Стилістичне термінознавство. Фахова мова в системі освіти». Ograniczone ramy sprawozdania nie pozwalają na szczególnie omówienie wszystkich referatów wygłoszonych w sekcjach. Jasny merytorycznie podział na sekcje pozwala zorientować się ogólnie w zakresie tematyki referatów. Czytelników zainteresowanych tekstami referatów odsyłamy do tomu pokonferencyjnego i najbliższego numeru czasopisma «Термінологічний вісник».

Szczegółne miejsce w programie konferencji zajęła sekcja 6: «Термінологія сучасного славістичного мовознавства в інформаційно-пошуковій системі iSybislaw» («Terminologia współczesnego językoznawstwa sławistycznego w systemie informacyjno-wyszukiwawczym iSybislaw»); przewodniczące: prof. Jewhenia Karpitowska i dr Zofia Rudnik-Karwatowa. Organizatorami sekcji byli uczestnicy międzynarodowego projektu realizowanego pod egidą Instytutu Sławistyki PAN, tworzący dokumentacyjną bazę światowego językoznawstwa sławistycznego iSybislaw (pod kierunkiem dr Z. Rudnik-Karwatowej), a także członkowie Komisji Bibliografii Lingwistycznej przy MKS – przedstawiciele Polski, Ukrainy, Białorusi, Czech, Słowacji, Macedonii, Rosji, Niemiec. Począwszy od stycznia 2015 r. w ramach Umowy o współpracy naukowej między NAN Ukrainy i PAN na lata 2015–2017 pracownicy Zakładu Lingwistyki Strukturalno-Matematycznej Instytutu Języka Ukraińskiego NANU i pracownicy Centrum Sławistycznej Informacji Naukowej Instytutu Sławistyki PAN realizują wspólny

projekt naukowy „Bibliografia online światowego językoznawstwa slawistycznego” (koordynatorki projektu – dr Z. Rudnik-Karwatowa i prof. J. Karpiłowska).

Referaty wygłoszone w tej sekcji dotyczyły problemów związanych z budową systemu informacyjno-wyszukiawczego prezentowanego przez bibliograficzną bazę danych światowego językoznawstwa slawistycznego iSybislaw. Rozpatrywane były problemy systematyzacji terminologii językoznawstwa slawistycznego w związku z budową systemu informacyjnego (Zofia E. Rudnik-Karwatowa (Warszawa), *Porządkowanie terminologii dla potrzeb systemu informacyjno-wyszukiawczego iSybislaw*), kryteria ustalania ekwiwalencji różnojęzycznych terminów (Iwona Łuczków (Wrocław), *Z badań nad ustalaniem ekwiwalencji polskich i ukraińskich terminów gramatycznych (na przykładzie prac zarejestrowanych w systemie iSybislaw)*), Julia Romaniuk (Kijów), *Еквівалентність граматичних термінів у сучасному славістичному мовознавстві (дієслово)*), korelacja między terminem jako słowem kluczowym w procesie wyszukiwania informacji a dokumentem (Jauhenia Wołkawa (Mińsk), *Карэляцья паміж тэрмінам і дакументам у бібліяграфічнай базе iSybislaw: да пытання рэлевантнасці пошуку*), współzależność spójności, tradycji i relewancji przy określaniu priorytetów użycia terminów (Jakub Banasiak (Warszawa), *Wybrane zagadnienia terminologii składniowej – między tradycją, spójnością i relewancją : z perspektywy systemu informacyjno-wyszukiawczego iSybislaw*), a także sposoby optymalizacji wyszukiwania informacji w bazie iSybislaw (Jewhenia Karpiłowska (Kijów), *Значення термінів-варіантів для оптимізації інформаційно-пошукової мови бази iSybislaw*).

Trzeciego dnia konferencji (24 kwietnia) odbyło się posiedzenie plenarne poświęcone podsumowaniu konferencji, na którym wyniki prac w poszczególnych sekcjach przedstawili ich przewodniczący. Przedyskutowano także i przyjęto uchwałę konferencji, w której jej uczestnicy zaaprobowali propozycję organizatorów dotyczącą ściślejszej współpracy Komisji Terminologicznej i Komisji Bibliografii Lingwistycznej przy MKS, koordynacji ich działań, przeprowadzaniu wspólnych spotkań (forów) naukowych i posiedzeń. Organizatorzy konferencji uznali także za wskazane uaktywnienie ukraińskich terminologów i ich kolegów slawistów w innych krajach poprzez stworzenie specjalnej strony internetowej poświęconej terminologii, która umożliwiałaby wymianę informacji oraz nawiązywanie ściślejszych kontaktów naukowych.

Zapowiedź organizatorów o planowanym wydaniu tekstów referatów jeszcze w bieżącym roku, w dwóch wydawnictwach Instytutu Języka Ukraińskiego NAN Ukrainy – w czasopiśmie «Термінологічний вісник» i w tomie zbiorowym «Українська термінологія і сучасність», stanowiła dla uczestników konferencji miłą niespodziankę. Organizatorzy konferencji stworzyli uczestnikom tego naukowego wydarzenia doskonałe warunki do pracy, umożliwili żywą i rzeczową wymianę informacji i poglądów, konstruktywną dyskusję.

Jewhenia Karpiłowska, Zofia Rudnik-Karwatowa